

Covid-19 Krizinin İşletmeler Üzerindeki Etkilerinin Anket Sonuçları Açıklandı

Hedefler İçin İş Dünyası Platformu'nun TÜRKONFED, TÜSİAD ve UNDP koordinasyonunda gerçekleştirdiği COVID-19 Krizinin İşletmeler Üzerindeki Etkilerinin ikinci Anket Sonuç Raporu açıklandı. Elektronik ortamda, %60'ı mikro ve küçük, %40'ı orta ve büyük ölçekli olmak üzere toplam 619 firmanın katıldığı anket, COVID-19 krizinin işletmeler üzerindeki etkilerini araştırma amacıyla gerçekleşti. İşletmeler, krizin seyrine ilişkin öngörülerini ve ne gibi tedbirlere ihtiyaç duydukları hakkında 26 soru yanıtladı.

COVID-19 Krizinin İşletmeler Üzerindeki Etkileri Anketinin ilki 23-27 Mart 2020'de, ikincisi ise 11-22 Mayıs 2020 tarihlerinde gerçekleştirildi. Anket sonuçlarında, Mart'tan Mayıs'a krizin işletmeleri etkileme oranında az da olsa bir düşüş olduğu izleniyor. Olumsuz etkilenen firmalar Mart'ta %85 iken bu oran Mayıs'ta %78'e düşüyor. Krizden en yoğun etkilenen firmalar %69 ile mikro; %49 ile küçük ölçekli firmalar iken bu oranın büyük ölçekli firmalarda %31 olduğu görülüyor. COVID-19 krizinin kadın çalışanları daha çok etkilediğinin görüldüğü ankette, işletmelerin yarısından fazlasının ikinci salgına hazır olmadığı ortaya çıkıyor.

COVID-19 Krizi Çoğunlukla Mikro ve Küçük Ölçekli Firmaları Etkiliyor

47 farklı ildeki firmaların COVID-19 krizi sonucu ortaya çıkan etkilerinin değerlendirildiği ankette, mikro ölçekli firmaların %35'inin, küçük ölçekli firmaların da %24'ünün faaliyetlerini durdurduğu görülüyor. Mikro ölçekli firmaların %33'ü ödemelerinde çok zorlandıklarını belirtirken büyük firmalarda bu oran sadece %2. Çalışan sayılarına bakıldığında, firma büyüklüğü ile COVID-19 krizinden etkilenme arasında ters orantı olduğu görülüyor. Krizden en yoğun etkilenen firmalar %69 ile mikro ölçekli firmalar iken bu oran büyük firmalarda %31'e düşmekte. Ayrıca, ankete katılan firmaların %76'sı çalışan sayısının değişmediğini söylerken, çalışan sayısının %50'den fazla azaldığını belirten firmaların çoğunluğu mikro ve küçük ölçekli firmalardır.

COVID-19 Krizi Sonrası Artan İş Yükü Kadın Çalışanları Daha Olumsuz Etkiledi

COVID-19 krizinin çocuk bakımı, hasta bakımı, hijyen ve gıda güvenliği gibi aile ve ev içine ilişkin sorumlulukları arttırması nedeniyle özellikle kadın çalışanlar üzerinde daha yoğun bir etki oluşturduğu görülüyor. Covid-19 krizinden dolayı çalışanlarının iş-yaşam dengesinde zorlandığını gözlemleyen firmaların %34'ü kadınların daha olumsuz etkilendiğini belirtmiştir. Ankete göre kadın yönetici oranı daha yüksek olan firmaların kadınların daha fazla etkilendiğini belirtmiş olmaları, iş yaşam dengesi ve ev içi sorumluluklar konusunda cinsiyete duyarlı bir farkındalık ve bakış açısının bu tür firmalarda daha güçlü olduğunu akla getirmektedir. Sektörel olarak bakıldığında, özellikle sağlık sektöründe çalışan kadınların daha zor koşullarla karşı karşıya kaldığı görülüyor.

Firmaların %64'ü Yeni Yatırım ve Büyüme Planlarını Erteledi

COVID-19 krizi, mali bir krizden ziyade iç ve dış talep krizi olarak görülüyor. İç talep ve dış talep yetersizliği, firmaların en fazla risk olarak gördüğü başlıklar olarak öne çıkıyor. Yatırımcıların, yatırımlarını azaltması da benzer bir şekilde yüksek bir risk olarak değerlendiriliyor.

Ankete katılan firmaların %61'i kısa çalışma ödeneğine başvururken, kalan %39 çoğunlukla ihtiyaçlarını veya yeterlilik koşullarını karşılamadığı için başvurmadıklarını belirtiyor. Anketi yanıtlayan firmaların %44'ü kısa çalışma ödeneği desteğinden faydalanmaktadır. Veriler bu desteğin kapsayıcı olduğunu ve en fazla ihtiyaç duyan firmalara yönlendiğini gösteriyor. Bu destekten, küçük, orta ve büyük ölçekli firmaların yaklaşık %50'si faydalanıyor. Firmaların %47'sinin ise, yeni borç aldığı veya borçlarını yapılandırdığı görülüyor.

İşletmelerin %59'u İkinci Dalga Covid-19 Salgını Olasılığına Hazır Değil

COVID-19 krizinin devamı durumunda, firmaların %48'i sermayelerinin en fazla 3 ay yeteceğini belirtiyor. %22'si ise sermayelerinin ya yetmediğini ya da en fazla bir ay yeteceğini söylüyor. Firma ölçeğine göre, sermayelerinin kısa dönemde yetmeyeceğini belirten firmaların %32'si mikro ölçekliken bu oran büyük firmalarda %6 olarak görülüyor.

Ankete katılan firmaların %24'ü sektörlerinin COVID-19 salgını sonrası dönemde önemli ölçüde değişeceğini belirtirken, sadece %5'lik bir dilim her şeyin aynı kalmasını bekliyor.

Hedefler İçin İş Dünyası Başkanı Ümit Boyner, "Hepimizin bildiği gibi, COVID-19 virüsü salgını nedeniyle tüm dünya gibi ülkemiz de zorlu ve kritik bir süreçten geçiyor. Bu kapsamda, Hedefler İçin İş Dünyası Platformu (Business for Goals), iş dünyası ve sürdürülebilir kalkınma amaçları arasında köprüyü kurmak ve iş dünyasının sürdürülebilir kalkınmada rolünü güçlendirmeyi amaçladığından dolayı, COVID-19 Krizinin İşletmeler Üzerindeki Etkilerini araştırmaya yönelik iki anket çalışması gerçekleştirdi. COVID-19 virüsünün Türkiye'de görüldüğü ilk 15 gün içerisinde, 23-27 Mart tarih aralığında, KOBİ ağırlıklı 780 işletmenin katılımıyla şirketlerin risk algısı, hazırlık durumları ve beklentilerini ölçme amacıyla birinci anketimizi gerçekleştirdik. İlk anketimizin sonuçlanmasıyla Hedefler İçin İş Dünyası Platformu olarak ortak kuruluşumuz UNDP ile birlikte, Türkiye'de COVID-19 krizine yönelik yeni projeler geliştirerek uluslararası fonlara erişmek için başvurularda bulunduk ve başvurularımıza olumlu geri dönüşler almaya başlıyoruz. İlk anketimizin çıktılarını dayanarak firmaların ihtiyaç duyduğu alanlarda çevrimiçi buluşmalar gerçekleştirdik. Buluşmalarımızda işletmelerin COVID-19 ile oluşan dönemde iş devamlılığının sağlanabilmesinde olumlu etki yaratmak amacıyla kısa çalışma ödeneğinden faydalanma gibi hayati konuları da içeren COVID-19 sürecinde çalışma hukuku; dış ticaret, değişen yaşam şeklimizin iş yaşamında kadınları nasıl etkilediği ve KOBİ'lerin dijitalleşme süreçlerine katkı sağlanması ana konularımız oldu. Hepimizin öngördüğü gibi, COVID-19 krizinden en fazla mikro ve küçük ölçekli firmalar etkileniyor. Mikro firmaların %35'inin, küçük ölçekli firmaların ise %24'ünün faaliyetlerini durdurduğunu görüyoruz. Zorlayıcı konular; maaş, vergi, kira, fatura gibi zorunlu ödemelerin devam etmesi olarak görülüyor. COVID-19 krizi sadece içinde bulunduğumuz durumu etkileyen bir süreç değil, firmaların geleceğe dair beklentilerini ve planlarını da

şekillendirerek uzun vadeli sonuçlar doğurabilecek bir süreç. Anket çalışmalarımızdan çıkan sonuçların, Birleşmiş Milletler'in bölgesel ve küresel olarak tüm ülkelerde yürütmekte olduğu 'Sosyo-ekonomik Etki Araştırması' raporunda veri olarak kullanılacak olması bir kez daha ne kadar değerli bir çalışma yapıldığını göstermekte. Türkiye'deki işletmeler için yeni projeler geliştirmek için aktif bir şekilde çalışmalarımıza devam edeceğiz." dedi.

UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Claudio Tomasi, "UNDP Türkiye kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme, demokratik yönetim, küresel ısınma, çevre, özel sektörle kalkınma iş birliği, Suriyeli mülteciler ve ev sahibi topluluklar, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi alanlarda çalışmalarına devam ediyor. COVID-19 sadece bir sağlık krizi değil ayrıca kalkınma ve insani gelişme krizi. Bu krizi eşitsizlik, ekolojik dengesizlik ve güvensizliği tetikleyen, toplumu sosyal, ekonomik ve politik anlamda etkileyen, çağımızın en büyük sosyo-ekonomik krizi olarak da tanımlayabiliriz.

11 Mart 2020'de ilk vakanın açıklanmasından bu yana UNDP Türkiye olarak gelişmeleri yakından takip ediyoruz. UNDP olarak Türkiye'de faaliyet ve kaynaklarımızı COVID-19 salgınının olumsuz etkilerini dönüştürecek şekilde yönlendirmeye başladık. Bizler, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde özel sektörün kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik geliştirdiği ulusal ve yerel girişimleri destekliyoruz.

Afet ve pandemilere karşı dayanıklılık sorunları yaşayan KOBİ'lere destek vermek çok önemli. UNDP Türkiye, kapsayıcılık ilkesi gereğince toplumun tüm kesimlerine yönelik çalışmalar yürüterek COVID-19'un yıkıcı ekonomik etkilerinin azaltılmasına yardımcı oluyor. İkinci anket sonuçlarına bakarsak, Suriyelilerce kurulmuş işletmelerin pandeminin zararlarından daha fazla etkilendiğini görüyoruz. Mayıs ayı içinde Suriyelilerce kurulmuş işletmelerin %38'i işletme faaliyetlerini durdurmak zorunda kalırken bu oran benzer ölçekteki Türkiye geneli mikro ve küçük firma grubunda %30, Türkiye geneli için ise %22. Suriyelilerce kurulmuş işletmelerden ankete katılıp krizden etkilenmemiş olduğunu belirten yokken, %81'i büyük ölçüde etkilendiklerini belirtiyor. Ayrıca, Hedefler için İş Dünyası Platformu tarafından gerçekleştirilen her iki anket çalışmasının sonuçları UNDP'nin bölgesel ve küresel ölçekte gerçekleştireceği ve diğer ülkelerle karşılaştırmalı durum analizi yapacağımız çalışmalarımızda veri olarak da kullanılacak." dedi.